

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
सम्माननीय का.मु.प्रधान न्यायाधीश श्री दामोदर प्रसाद शर्मा
माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाश वस्ती
आदेश

०७०-RC-००२५

मुद्दा : कर्तव्य ज्यान ।

जयबहादुर तामाङ्गको जाहेरीले नेपाल सरकार-----१ वादी

विरुद्ध

सिन्धुपाल्चोक जिल्ला बतासे गाउँ विकास समिति वडा नं. १ घर भै हाल कारागार
कार्यालय सिन्धुपाल्चोकमा थुनामा रहेका लोकबहादुर तामाङ्ग-----१ प्रतिवादी

शुरु फैसला गर्ने: मा.जि. न्या. श्री वीर बहादुर डाँगी

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने : माननीय न्यायाधीश श्री पुरुषोत्तम भण्डारी
माननीय न्यायाधीश श्री टंकबहादुर मोक्तान

पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।३।२१ को फैसला उपर न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १० बमोजिम साधक जाहेरको लागि पेश भएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ :-

मेरो कान्छो छोरा लालकाजी भन्ने वीरबहादुर तामाङ्ग मिति २०६६।४।२ गते गाउँकै सुविदार तामाङ्गको पसलमा जाँदा विपक्षी लोकबहादुर तामाङ्गसँग भेट हुँदा मेरो छोराले निज विपक्षीलाई मेरो काकी नाता पर्नेलाई लैजान खोजेको जस्तो छ भनी सोधनी गर्दा निज विपक्षीले तँलाई नमारी छाड्दिन भनी सो स्थानबाट लखेटी लगी नजिकै घरको आँगनमा पुग्नासाथ निज विपक्षीले खुकुरी निकाली मेरो छोराको टाउकोमा प्रहार गरी घाइते बनाएकोमा मिति २०६६।६।११ गते बिहान निज विपक्षी लोकबहादुर तामाङ्गले प्रहार गरेको खुकुरीको चोटको कारण होसमा नआई मृत्यु भएको हुँदा निज विपक्षी लोकबहादुर तामाङ्ग मेरो जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी निज विपक्षी भएको ज्यान मार्ने उद्योग मुद्दामा हाल कारागार कार्यालय सिन्धुपाल्चोकमा रहेकोले निजलाई मुलुकी ऐन,

ज्यान सम्बन्धीको महल अनुसार थप सजाय गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जयबहादुर तामाङ्गको जाहेरी दरखास्त ।

मृतक वीर बहादुर तामाङ्गको टाउकोमा १.५ से.मि. लम्बाईको पुरानो चोट रहेको, करङ्गमा ६ से.मि. लम्बाईको पुरानो घाउ रहेको भन्ने समेत व्यहोराको घटनास्थल लाश जाँच प्रकृति मुचुल्का ।

मृतकको मृतक Cardio- respiratory Arrest due to Hemiplegia, Spread of Infection through Bed sore, Urine retention and improper Nourishment भन्ने व्यहोराको शव परीक्षण प्रतिवेदन ।

मिति २०६६।११ गते बिहान वीरबहादुर तामाङ्गको आफ्नै घरमा मृत्यु भएको हो । निज मृतक र लोकबहादुर तामाङ्गबीच वाद विवाद भै झगडा भएको र सो पश्चात् वीरबहादुर प्रतिवादी लोकबहादुरको घरको आँगन हुँदै आफ्नो घरतर्फ आइरहेको अवस्थामा प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गले खुकुरी निकाली वीरबहादुरको टाउकोमा प्रहारी गरी सख्त घाईते बनाएकोमा वीर अस्पतालमा लगी उपचार गराएकोमा होस नआएपछि चौतारा अस्पतालमा ल्याई राखेकोमा मिति २०६६।११ गते मृत्यु भएको हो । प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गले प्रहार गरेको चोटबाट होसमा नआई मृत्यु भएको हो भन्ने समेत व्यहोराको मिनबहादुर तामाङ्गको कागज ।

मृतक वीरबहादुर तामाङ्गको प्रतिवादीले प्रहार गरेको खुकुरीको चोटको कारण होसमा नआई मिति २०६६।११ गते मृत्यु भएको हुँदा प्रतिवादीको उक्त कार्य मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं. विपरीत १३(१) नं. अनुसारको कसूर अपराध भएकोले निज प्रतिवादीलाई सोही महलको १३(१) नं. बमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने मिति २०६६।११।११ को अभियोग पत्र ।

मैले लालकाजी तामाङ्गलाई खुकुरी प्रहार गरेकै हुँ । मबाट अपराध भएकै हो, मार्ने नै मनसायबाट भएको चाहिँ होइन । कानूनबमोजिम सजाय भोग्न तयार छु भन्ने प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गले शुरु अदालतमा गरेको बयान ।

पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरेबमोजिम हुने गरी प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गलाई मुलुकी ऐन, अ.व. ११८(२) नं. बमोजिम कानूनबमोजिमको सिधा खान पाउने गरी अ.व. १२१ नं. बमोजिम थुनुवा पूर्जी दिई थुनामा राख्न पठाउनु भन्ने मिति २०६७।१।२८ को थुनछेक आदेश ।

मेरो छोरा मार्ने अभियुक्त लोकबहादुर तामाङ्गलाई कानूनबमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने जाहेरवाला जयबहादुर तामाङ्गको बकपत्र ।

उक्त घटना हुँदा म घटनास्थलमा थिईन भन्ने वादीका साक्षी मोते तामाङ्गको बकपत्र ।

मृतक वीरबहादुर र प्रतिवादी लोकबहादुरको बीचमा भै भगडा रिसईवी थिएन भन्ने वस्तुस्थिति मुचुल्काका मानिस तामबहादुर तामाङ्ग र प्रहरीमा कागजगर्ने भिमबहादुर तामाङ्गको बकपत्र ।

मृतक लालकाजी भन्ने वीरबहादुर तामाङ्गलाई निजको टाउँकोमा प्रतिवादीले खुकुरीको प्रहार गरेकोमा निज मृतक लालकाजी भन्ने वीरबहादुर तामाङ्ग गम्भीर घाइते भै उपचार गराउँदा गराउँदै होसमा नआई सोही खुकुरी प्रहारको चोट पीडाका कारण मिति २०६६।६।११ मा निजको मृत्यु भएको हुँदा निज प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गले ज्यानसम्बन्धी महलको १ नं. विपरीत ऐ. महलको १३(१) नं. बमोजिमको कसूर अपराध गरेको हुँदा निज प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गलाई सोही ज्यान सम्बन्धी महलको सोही १३(१)नं. बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैद हुने ठहर्छ भन्ने शुरु सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालतको मिति २०६७।३।३२ को फैसला ।

जयबहादुर तामाङ्गको जाहेरीले वादी नेपाल सरकार प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्ग भएको कर्तव्य ज्यान मुद्दा साधक सदरको लागि अनुरोध गरिन्छ भन्ने समेत व्यहोराको सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालतको निवेदन ।

प्रतिवादीले नै खुकुरी जस्तो धारिलो हतियार प्रयोग गरी मृतक वीरबहादुर तामाङ्गलाई कर्तव्य गरी मारेको देखिँदा निज प्रतिवादीलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैद हुने ठहर गरी भएको मिति २०६७।३।३२ को साधक जाहेरी फैसला मिलेकै देखिँदा साधक सदर हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।३।२१ को फैसला ।

पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।३।२१ को फैसला साधक जाहेरको लागि यस अदालतमा प्राप्त भएको ।

नियमबमोजिम दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल अध्ययन गरियो । साधकको रोहमा पेश भएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैद हुने ठहर्‍याएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला मिलेको छ वा छैन भन्ने निर्णय दिनु पर्ने देखियो ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङ्गले वीरबहादुर तामाङ्गलाई मिति २०६६।४।२ मा प्रहार गरेको खुकुरीको चोटको कारण घाइते भई होसमा नआई मिति २०६६।६।११ मा मृत्यु भएकाले प्रतिवादीलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. को सजायको माग दावी लिई अभियोगपत्र दायर भएको देखिन्छ । प्रतिवादीले मौकामा अनुसन्धान अधिकारी समक्ष गरेका बयानमा वीरबहादुर तामाङ्गलाई खुकुरीले टाउकोमा प्रहार गरी सख्त घाइते बनाएको हो भनी बयान गरेको

देखिन्छ । निज प्रतिवादीले अदालतमा बयान गर्दा पनि वीरबहादुर तामाङलाई आफूले खुकुरी प्रहार गरी घाइते बनाएको र सोही कारण निजको मृत्यु भएको भन्ने उल्लेख गरेको देखियो ।

मृतक वीरबहादुर तामाङलाई प्रतिवादीले टाउकोमा खुकुरी प्रहार गरे पश्चात् निज वीरबहादुर घाइते भई उपचार हुँदा हुँदैको अवस्थामा होसमा नआई मिति २०६६।११ मा मृत्यु भएको देखिन्छ । लाश प्रकृति मुचुल्कामा मृतकको टाउकोमा एवं करङ्गमा पुरानो चोट रहेको भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ । निजको शव परीक्षण प्रतिवेदनमा पनि टाउकोमा परेको चोटको कारण मृत्यु भएको भन्ने देखिन आउँछ । मृतकको शव परीक्षण प्रतिवेदन तथा लाश प्रकृति मुचुल्काबाट प्रतिवादीको मौकाको र अदालतको सावित्री बयान पुष्टि भएको देखिन्छ । यिनै प्रतिवादी लोकबहादुरले आफ्नो छोरालाई खुकुरी प्रहार गरेको भनी जाहेरी दिने जाहेरवाला जयबहादुर तामाङले अदालतमा सोही व्यहोराको बकपत्र गरेको देखिन्छ । उल्लिखित अवस्थामा प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङलाई कसूरदार ठहराएको शुरु फैसला सदर गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसलालाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन ।

तसर्थ उल्लिखित आधार र कारण समेतबाट प्रतिवादी लोकबहादुर तामाङले धारिलो हतियार खुकुरी प्रहार गरी वीरबहादुर तामाङलाई कर्तव्य गरी हत्या गरेको पुष्टि भएकाले निज प्रतिवादीलाई ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वस्व सहित जन्मकैदको सजाय हुने ठहराएको शुरु सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालतको फैसला सदर हुने ठहराएको पुनरावेदन पाटनको मिति २०६८।३।२१ को फैसला मिलेको देखिँदा साधक सदर हुने ठहर्छ । फैसलाको जानकारी थुनामा रहेका प्रतिवादीलाई दिई दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

का.मु. प्रधान न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इति सम्बत २०७० साल मंसिर महिना २८ गते रोज ६ शुभम् -----

इजलास अधिकृत : विश्वनाथ भट्टराई

कम्प्यूटर सेटिङ : रानु पौडेल